

*Юлія БЛУДОВА,
м. Харків*

НАЦІОНАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ НАДБАННЯ, ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ

В Україні, як і в інших країнах світу, історично склалася своя система виховання, що максимально враховує національні риси і самобутність українського народу. Національне виховання як створена упродовж століть самим народом система поглядів, переконань, ідей, ідеалів, традицій, звичаїв, покликаних формувати світоглядну свідомість та ціннісні орієнтації молоді, передавати їй соціальний досвід, надбання попередніх поколінь, найбільш відповідає потребам відродження України. Науково обґрунтоване, правильно організоване національне виховання відображає історичну ходу народу, перспективу його розвитку.

Актуальність створення системи національного виховання в умовах держави України визначається потребами суспільства у всебічній активізації інтелектуального і духовно-творчого потенціалу національних та загальнолюдських цінностей, суперечливими процесами включеним особистості в соціальне життя, необхідністю забезпечення єдності, наступності та послідовності виховних впливів різних соціальних інститутів, постійного коректування виховного процесу.

Головною метою національного виховання на сучасному етапі є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України, які включають у себе національну самосвідомість, розвинену духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, трудову, фізичну, екологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту [1, С. 21].

Український менталітет, що відзначається, окрім інших особливостей, вишуканими естетичними смаками, є передумовою формування художньо-естетичного смаку учнів. Смак є важливим чинником формування і розвитку молодих талантів. Та це стосується не лише творчо обдарованих дітей, а значною мірою школярів загальноосвітніх шкіл.

Соціокультурними передумовами та засадами формування естетичних смаків школярів є: по-перше, українська культура, як професійна, так і народна, в усьому багатстві її історичного розвитку, збагачена шедеврами культури світової, по-друге, ментальність українського народу, складовою якої є різнобічне відчуття і розуміння краси, по-третє, сучасна соціокультурна ситуація в країні в усій її складності та суперечливості [3, С. 20].

Виховання на основі загальнолюдських цінностей з урахуванням особливостей української національної культури сприяє формуванню в особистості прагнення пізнати здобуті українським та іншими народами світу етичні та естетичні цінності. Видатні українські педагоги О. Духнович, Г. Ващенко, С. Русова, М. Стельмахович, В. Сухомлинський довели, що саме

джерела народної мудрості живлять духовний світ особистості, а безпосереднє залучення до народного мистецтва сприяє розвитку емоційно-почуттєвої сфери, творчому самовираженню, виробленню внутрішньої культури.

Загально визнано, що духовність і моральність – це головне, що складає фундамент людини, к особистості. В ній – запорука гармонійного розвитку всіх потенційних можливостей, запорука того, що плоди її діяльності дійсно слугуватимуть в ім'я людини як вищої цінності. Питання морально-естетичного виховання та формування художньо-естетичного смаку особистості являється актуальним для сучасного суспільства. Саме у формуванні молодих людей з необмеженими творчими потенціями, високим рівнем моральних принципів та розумово-вольовою активністю зацікавлена молода українська держава. Тому визначаючи мету і завдання, зміст і методи морально-естетичного виховання молоді, треба спиратися перш за все, на концептуальні положення програми національної освіти про місце гуманістичних цінностей людства у вихованні молодшої генерації.

Проблема морально-естетичного виховання посідає почесне місце серед усіх освітянських проблем, оскільки найголовніше його завдання – формувати систему уявлень людини до світу і до самої себе в цьому світі, утвердження в свідомості молоді морально-естетичного ідеалу досконалої людини, здатної на творче та репродуктивне мислення [2, С.22].

Залучення молодого покоління до традиційної народної культури, що є основою національної культури, сприяє глибокому вивченню історико-культурної спадщини, відродженню духовності, прищеплює повагу до рідної мови, допомагає аналізувати твори народного мистецтва, відроджує мовний етикет, котрий є показником культури нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Впровадження надбань народної культури в навчально-виховний процес з метою формування творчої особистості. Матеріали круглого столу / За ред. М.О. Семенової. – Харків: Майдан, 2009. – С. 21.
2. Естетичне виховання учнів засобами етнохудожньої творчості: Методичний посібник. [За ред. Проф. Бутенка В.Г.] – Херсон, видавець Грінь Д.С., 2012. – 152с.
3. Стрілько В.В. Формування естетичних смаків старшокласників у роботі загальноосвітньої школи. – Харків: Колегіум, 2011. – 252с.